Nr. 7. Kraków, dnia 1 lipca 1899. Rok I.

FILATELIA

CZASOPISMO ILLUSTROWANE
dla miłośników zbierania znaczków listowych.

Wychodzi 1-go każdego miesiąca.

Organ polskiego „Klubu Filatelistów" w Krakowie.

WARUNKI PRENUMERATY: Rocznie razem z przesyłką w Austro-Węgrzech 2 złr. = 4 korony, w Niemczech 4 mrk., w Rosyi 2 rs., w Anglii 4 szyl., we Francyi 5 franków, we Włoszech 5 lirów, w Północnej Ameryce 1 dolar, w Środkowej Ameryce 1 peso, w Indyach Wschodnich 3 rupie, w Australii 4 szylingi.

Prenumeratę prosimy przesyłać wprost przekazem, lub też kursującemi nieużywanemi markami listowemi w liście poleconym, przyczem upraszamy marek nie przylepiać.

CENA OGŁOSZEŃ: 1 strona 8 złr., 1/2 strony 4 złr., 1/4 strony 2 złr. — Ogłoszenia drobne od wiersza 10 ct. = 20 hellerów.

Wydawca i redaktor: **Zygmunt Gessner.** — Adres redakcyi i administracyi: Austrya, Kraków, Kurniki L. 7.

Kierownik literacki: **Antoni Rutkowski.**

Od Redakcyi i Administracyi.

Celem uregulowania nakładu pisma, oraz uniknięcia zwłoki w przesyłce, prosimy uprzejmie P. T. Odbiorców *Filatelii* o łaskawe rychłe nadsyłanie prenumeraty pod adresem: **Redakcya „Filatelii" w Krakowie, ulica Kurniki L. 7.**

Kto z Szanownych Czytelników, jako Prenumerator, nie otrzymał poprzednich numerów *Filatelii,* temu numera te na żądanie natychmiast wyślemy.

Reklamacye o nadesłanie zaginionych lub niewysłanych numerów *Filatelii* należy nadawać w Austro-Węgrzech **nieopłatnie,** w **otwartych listach,** pod adresem Redakcyi, jednakże z napisem po stronie adresu **„Reklamacya".**

Reklamacye z wszelkich innych państw, muszą być opłacone i najlepiej używać do tego kartki pocztowej.

Zestawienie tych państw, które już znaczków listowych nie wydają.

Odpowiedź na to w rzeczywistości nie jest tak łatwą, jakby się na pozór zdawało, gdyż przez samo wyliczenie krajów, które już nie mają własnych znaczków listowych, nie przesłużylibyśmy się wiele naszym Czytelnikom. Rozchodzi się tu szczególniej o tą ważną kwestyę, kiedy znaczki odnośnych państw wycofane zostały z obiegu.

Część świata, która nas najbardziej obchodzi, jest:

Europa.

Pocznijmy od najbliżej nas leżących państw niemieckich: Hannower przestało wydawać swe osobne marki 1 października 1866 wtedy, gdy się stało pruską własnością; z końcem tegoż roku Szlezwig-Holstyn, a 1 lipca 1867 Thurn i Taxis. Gdy wprowadzano w użycie marki północno-niemieckiego związku pocztowego, wycofały z kursu marki listowe państwa Bergedorf, Brunszwig, Meklenburg-Szweryn i Strzelice, Oldenburg, Prusy, Saksonia, a Brema, Hamburg i Lubeka 1 stycznia 1868. Hamburg jednakże otrzymał swe osobne marki miejscowe (lokalne) po $1/2$ szylinga brunatnolila. Z założeniem Państwa niemieckiego przestały kursować znaczki listowe wielkiego księstwa Baden, Północno-niemieckiego okręgu pocztowego i tak nazwane Alzackie, mianowicie 1 stycznia 1872, podczas gdy Hamburg swe miejskie znaczki pocztowe jeszcze przez $2^1/_2$ roku używał. Helgolandya nie ma już swych osobnych marek od 9 sierpnia 1890 r.

Przystępujemy dalej do dawnych włoskich państw, które są obecnie do królestwa włoskiego wcielone. Najprzód zaprowadziła Modena i Romania (Romagna) 12 stycznia 1860 sardyńskie marki; po nich następuje Parma, potem 31 grudnia 1861 Toskana, a 1 październ-1862 Neapol, podczas gdy Sycylia już od 1 kwietnia 1861 używała neapolitańskich marek, a później razem z Neapolem otrzymała sardyńskie marki.

Powszechnie istnieje mniemanie, że w roku 1862 wydane ząbkowane marki Sardynii są właściwemi włoskiemi markami; uzasadnionem to nie jest, gdyż te marki zaopatrzył w ząbkowanie bez królewskiego rozporządzenia rytownik Matraire. Rzeczywiste pierwsze wydanie

---

WIELKA EPOPEA FILATELISTYCZNA.

Przez „Pesymistę“.

PIEŚŃ I.

Muzo! walkę opiewaj — walkę dzielnych [mężów,
Wprawdzie nie na polu — wśród szczęku [orężów,
Stoczoną — lecz niemniej krwawą i nie-[mniej zawziętą —
I z niemniejszym zapałem, energią podjętą.

*

Po obszernym pokoju pan Cursoro chodził
I niespokojnym wzrokiem ku drzwiom cią-[gle wodził,
Któremi przybyć miało „liczne“ członków [grono,
Gdyż związku posiedzenie na dziś ogłoszono.
Po lewej ręce stał stolik niewielki;
Na nim było widać prócz sporej butelki,
Mnóstwo gazet w niejednym języku pi-[sanych,
I dziwnemi markami poprzyozdabianych.
Będących polem badań członków klubu tego,
Do załatwienia kilku ważnych kwestyj dzi-[siaj zwołanego.
Klub ten mianem „zbieraczy marek“ zwie [się, chociażby właściwie,
„Związkiem karcianym“ zwać się mógł cał-[kiem godziwie,
To też właściwych zapasów pole obok u-[stawione
Zaprasza amatorów, rzędami krzeseł otoczone.
Wpośrodku stół nakryty karty zalegały
I na zaciekłą walkę rycerzy czekały;
Tu i owdzie pudełka sztonów rozstawione,
Jak namioty wśród boju bezładnie rzucone.

włoskich marek zjawiło się 1 stycznia 1864 i z tą datą zostały także sardyńskie marki zniesione. Dnia 3 października 1866 wprowadziła Lombardya włoskie marki w użycie, a wreszcie w październiku 1870 także i Państwo kościelne.

Co do kantonalnych marek Szwajcaryi można z pewnością tylko tyle powiedzieć, że od kwietnia 1850 r. żadne z nich więcej nie kursowały.

Lwie przedruki marek południowej Bułgaryi były począwszy od 22 września 1885 tylko 2 do 3 tygodni w obiegu; 15 października zniszczono stemple używane do tych przedruków. Od października 1885 zaprowadzono w południowej Bułgaryi, a raczej we wschodniej Rumelii (Orient. Rumelia O. R.) bułgarskie znaczki pocztowe.

Znaczki pocztowe Polski zostały wycofane z obiegu 13 lutego 1865 i zastąpione rosyjskiemi.

Marki Mołdawii zostały zastąpione r. 1862 markami Mołdawii i Wołoszczyzny, marki zaś tych krajów ustąpiły w r. 1865 miejsca markom Rumunii.

Gdy w roku 1864 Jońskie wyspy przeszły w posiadanie Grecyi, ściągnięto marki tej grupy wysp i zastąpiono je greckimi znaczkami pocztowymi.

Tak wymienilibyśmy marki tych państw Europy, które obecnie osobnych znaczków pocztowych nie używają.

Ameryka.

Tu trzebaby przedewszystkiem wymienić te angielskie kolonie północnej Ameryki, które później połączone zostały z Kanadą i przez to utraciły swe własne marki, a mianowicie: Nowy Brunszwik i Nowa Szkocya dnia 27 maja 1867, Angielska Kolumbia i wyspa Vancouver dnia 20 lipca 1871, jakoteż wyspa księcia Edwarda dnia 1-go lipca 1873. Z końcem października 1890 otrzymało sześć wysp angielskich Antyllów (Małe Antylle): Antigua, Dominica, Montserrat, Newis, św. Krzysztofa i Wyspy dziewicze pod nazwą „Leewards-Island“ (wyspy pod wiatrem) wspólne znaczki pocztowe.

Po niespełna czteroletniem istnieniu ustały marki Stanów skonfederowanych (sprzymierzone, południowe stany: Południowa Karolina, Mississipi, Floryda, Alabama, Georgia, Louisiana, Texas, Virginia, Arkanzas i Północna Karolina, które prowadziły od r. 1861—1865 woj-

---

Przy nim klubu członkowie przybywszy [zasiędą;
I w protokółach z posiedzeń opisywać będą,
Że filatelii sprawami zajęci gorliwie —
Na tej aż do rana pracowali niwie.

PIEŚŃ II.

Otóż i nadchodzą, więc pan Makagigi,
Zmęczony sunie pierwszy, a pod pachą knigi
Dźwiga. To protokóły z posiedzeń klubowych;
Tak na dygnitarzy przystało wzorowych.
„Laudetur Jesus Christus“ — wita pan [Cursoro,
Sądzę, że chociaż dzisiaj zbierze się nas [„czworo“;
Za nim zaś niebawem pan Żużu nadbieżał,
Spóźnił się cokolwiek — dopiero wieczerzał.
Więc bury wysłuchawszy od pana Cursoro,
Usiadł na uboczu i patrzył z pokorą.
Wszyscy oczekują, może przyjdzie czwarty,
A wtedy już weselsi rozpoczną grę w karty.
Niedługo też czekali; około dziewiątej
Przywlókł się i czwarty, a potem i piąty:
Pan Jelito-Lelita i pan Syonita —
Więc bravo, bravissimo, pulka jest i kwita!
Marczanemi sprawami już się nie trapiono:
Przy zielonym stoliku czas mile spędzono.
Marczane sprawy szybko załatwiono,
(Nie załatwiono wcale, bo nie było żadnych)
Do zielonego stolika skwapliwie siędziono
(Czterech zapaśników i sprawnych i skła- [dnych),
Zaś piąty zbywający grze się przypatrywał,
Lub w gazetach marczanych pilnie roz- [czytywał.

(C. d. n.)

nę z północnemi Stanami zjednoczonemi o zatrzymanie niewolnictwa) i zostały r. 1865 zastąpione markami Stanów zjednoczonych Północnej Ameryki.

Hiszpańskie zachodnie Indye tj. Kuba i Portoryko miały te same wspólne marki do końca grudnia 1872. Odtąd każda wyspa miała swe oddzielne marki, które zrazu różniły się tylko znakiem napisanym piórem, później nawet nazwą i te też marki były na wyspie Portoryko aż do 18 października 1898 a na Kubie do 1 stycznia 1899 w używaniu; po tych datach otrzymały obydwie wyspy marki Stanów Zjednoczonych północnej Ameryki z odpowiedniemi przedrukami i dlatego marek tych dwoch wysp nie możemy jeszcze zaliczać do wygaśniętych zupełnie wycofanych z obiegu. Marki wyspy Kuby i wyspy Portoryko jak dotąd tak i nadal będą miały miejsce w albumach z tą tylko różnicą, że zamiast marek z głową króla hiszpańskiego noszą obecnie głowy prezydentów Stanów zjednoczonych północnej Ameryki.

Prowincya Guanacaste miata swoje osobne marki z wydrukowaną nazwą aż do wiosny 1892; odtąd z zaprowadzeniem nowego wydania, otrzymała te same znaczki pocztowe co i reszta Kostaryki.

W południowej Ameryce miało miasto portowe Buenos-Aires własne marki do roku 1864, zaś odtąd te same co Argentyna. Od tego samago czasu zaprowadzono i w Corrientes argentyńskie marki, jednakże w małych od głównych stacyj pocztowych dalej odległych miejscowoćciach sprzedawano jeszcze w r. 1879 stare marki prowincyi Corrientes.

Od r. 1865 zaczęła i prowincya Kordova na północnym zachodzie od Buenos-Aires używać marek Argentyny.

Afryka.

I tu jest kilka krajów, które przestały osobne marki listowe wydawać. Najprzód Griqualand, który od r. 1884 używa marek Państwa przylądkowego bez żadnego przedruku.

Te same marki bez przedruku używa od 1 lipca kraj Zulusów.

W roku 1888 przyłączyła się Nowa Rzeczpospolita do Transwaalu i przyjęła znaczki listowe Transwaalu, tożsamo i Swazieland do końca grudnia 1892. Kiedy Stellaland połączono z angielskim krajem Betszuanów, nie wiemy dokładdnie; prawdopodobnie nastąpiło to w r. 1888, gdy zniesiono marki Kraju gwiazd (Stellaland).

Marki Portugalii z przedrukiem „Madeira“ wycofano z obiegu 25 listopada 1880, podczas gdy marki Azorów zniesiono dopiero w połowie r. 1894.

Anjonau, Diego-Suarez, Nosi-Bż i St. Marie de Madagascar przestały w ciągu roku 1898 swe własne marki wydawać, a zaczęły odtąd używać marek Madagaskaru.

Azya.

Pominąwszy marki listowe miejscowe indyjskiego cesarstwa, które tak tylko minimalną ograniczoną wartość dla zbieraczy posiadają, zauważamy tylko, że najstarsze marki Azyi, mianowicie indyjskiego państwa Scinde mniej więcej od roku 1851 dwa do trzech lat były w obiegu.

Marki listowe Kaszmiru (Srinagar) zniesiono 1 listopada 1898.

Szangai zamknęło swą miejscową pocztę 1 listopada 1897.

Reszta chinskich miejscowych poczt zastanowiła już wcześniej swą działalność.

„Hungaria“.

Do Redakcyi *Filatelii* nadesłano cyrkularz w języku niemieckim, francuskim i angielskim z datą 30 czerwca 1899 r., w którym nam donoszą, że na dniu 14 kwietnia b. r. zawiązał się tamże nowy węgierski klub Filatelistów pod nazwą „Hungaria“.

Przy założeniu liczył klub 30 zwykłych, a 5 wspierających członków. —

Wpisowe wynosi 2 marki, zaś roczna wkładka dla członków 4 marki. Bliższe szczegóły podaje przewodniczący klubu p. profesor Dobsa, asystent uniwersytetu, prezes „Hungaryi“, Budapest VII., István ut. 40.

Życzymy nowemu klubowi najlepszego powodzenia i szybkiego rozwoju.

NOWOŚCI.

Angielska Guyana.

Tu wydano markę prowizoryczną, otrzymaną w ten sposób, że marki obok uwidocznionego typu wartoćci 10 C. cynobrowe i 15 C. niebieskie zaopatrzono czarn. przedrukiem: TWO CENTS.

Prowizoryczny znaczek listowy:

2 Cent czarny przedruk na 10 Cent cynobrowym.
2 Cent czarny przedruk na 15 Cent ciemnoniebieskim.

Equador.

Znaczki listowe, podane i objaśnione w numerze 6-tym *Filatelii*, są powyżej umieszcznonych wzorów.

Guatemala.

W numerze 4-tym *Filatelii* podaliśmy marki prowizoryczne Guatemali otrzymane w ten sposób, że stemple zaopatrzono odpowiednim przedrukiem. Obok odbita jest marka prowizoryczna.

Kolumbia.

Marka na 1 centavo, podana w Nr. 4-tym *Filatelii*, jest obok uwidocznionego typu.

Kuba.

CUBA.

2c. DE PESO.

Oprócz marek Stanów Zjednoczonych północnej Ameryki z przedrukiem Kuba, podanych w Nr. 4 *Filatelii*, na poprzed. stron. uwidocznionych, wydano także markę dla listów expresowych z czerwonym przedrukiem „Kuba 10 c. de Peso“, dalej kopertę, na której ponad wdrukowanym stemplem wartościowym znajduje się napis CUBA, a poniżej tego samego stempla napis: 2 c. DE PESO.

Znaczek dla listów expresowych:

10 C. d. P. czarny przedruk na 10 c. ciemnoniebieskim.

Koperta:

2 C. d. P. czarny przedruk na 2 C. szarozielonym stemplu, biały papier, format 160×89.

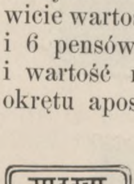
Malta.

Podajemy wzory marek Malty ogłoszonych w Nr. 4-tym *Filatelii*, mianowicie wartość na 2 ½ szylinga = 2 szylingi i 6 pensów (alegoryczna postać Malty) i wartość na 10 szylingów (rozbicie się okrętu apostoła Pawła).

Nepal.

Marka Nepalu, ogłoszona w numerze 6-tym *Filatelii*, jest obok uwidocznionego typu.

Nikaragua.

Poniżej podajemy wzory marek, ogłoszonych w Nr. 6-tym *Filatelii*.

Marka listowa.

Marka służbowa.

Queenslandya.

Kolor marki obok umieszczonego typu wartości 2 ½ P. zmieniono z jasnoczerwonego na ciemnofiołkowy zaś kolor papieru z białego na niebieskawy. Nadto wydano kilka arkuszy marek na 1 P. z przekłuciem i ze ząbkowaniem. Kolorowy względnie biały papier, kolorowy druk, ząbk. 13.

Znaczki listowe:

2 ½ Pence ciemnofiołkowe na jasnoniebieskim pap.

1 Penny czerwone bezbarwnie przekłuwane i ząbkowane 13.

Venezuela.

Tu wydano nową seryę marek obok zamieszczonego typu. Kolorowy druk, żółtawy papier bez znaku wodnego, ząbkowanie 12.

Znaczki listowe:

5 C. ciemnozielone.
10 C. cynobrowe.
25 C. ciemnoniebieskie.
50 C. szare.
1 B. jasnozielone.
2 C. pomarańczowoczerwone.

Rossya.

W uzupełnieniu naszej notatki w Nr. 6-tym *Filatelii* donosimy jeszcze, że przekaz z marką 25 kop. jest następujących rozmiarów: wysokość 140 mm. szerokość przekazu do środka przedziałki 121 mm., zaś szerokość odcinku 85 mm., czyli szerokość całego przekazu wynosi 206 mm.

Przy tej okazyi dziękujemy serdecznie p. Zielińskiemu za przesłanie nam tego przekazu.

Katalog Senfa 1899/1900.

Ponieważ z końcem lipca zapowiedziane jest wyjście z pod prasy katalogu Senfa na rok 1899/1900, przeto upraszamy tych Szanownych Członków „Klubu Filatelistów“ i Czytelników *Filatelii*, którzy mają zamiar nabyć ten katalog, by raczyli zawczasu o tem Administracyę *Filatelii* uwiadomić. Administracya *Filatelii* wysyła katalog w kraju po cenie 1 złr. 60 ct. wraz z portem. Dla Rossyi opłatnie po 1 złr. 70 ct.

Nowy katalog oprawiony będzie w płótno karmazynowego koloru i zawierać będzie w jednym tomie: część pierwsza, marki; część druga, całostki.

Zwracamy uwagę P. T. Czytelników *Filatelii* na anons umieszczony na ostatniej stronie tego numeru!

Od Administracyi.

Upraszamy Szanownych Prenumeratorów *Filatelii*, którzy tylko za pierwsze półrocze prenumeratę uiścili, o rychłe nadesłanie prenumeraty za drugie półrocze r. b. pod adresem Administracyi *Filatelii*, Kraków, Kurniki L. 7.

Redakcya „Filatelii“

uprasza P. T. Czytelników o łaskawe popieranie naszego wydawnictwa, dalej o podawanie nam adresów takich osób, któreby się Filatelią interesowały, lub też pismo nasze prenumerować zechciały.

Nadto Redakcya uprasza, aby P. T. Czytelnicy byli łaskawi we wszelkich korespondencyach z nami umieszczać nietylko swój dokładny adres, ale nadto wyraźny adres naszej Redakcyi, z wyszczególnieniem ulicy i liczby domu, a mianowicie: **Redakcya „Filatelii“ w Krakowie, ul. Kurniki L. 7.**

Na zapytania, przy których nie będą dołączone znaczki listowe na odpowiedzi, redakcya nie odpowiada.

Korespondować można w językach: polskim, czeskim, ruskim, rosyjskim, serbskim, niemieckim, francuskim, włoskim, rumuńskim, węgierskim i szwedzkim.

Odpowiedzialny redaktor: **Z. Gessner.**

Czcionkami drukarni Związkowej w Krakowie, pod zarządem A. Szyjewskiego.